

1.5.2 NORDØSTARKTISK HYSE

Sondre Aanes

sondre.aanes@imr.no

► Status og råd

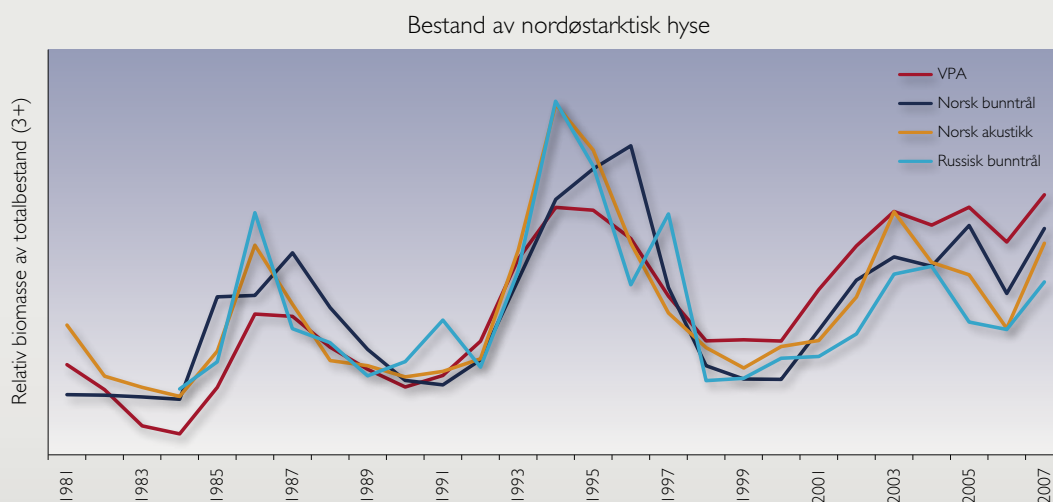
Bestanden av nordøstarktisk hyse er i god forfatning, og slik har det vært de senere årene. Omlasting og utkast er imidlertid fortsatt et problem, og totaluttaket er derfor ukjent. Dette problemet forplanter seg videre til grunnlaget for kvoterådene, fordi disse også blir mer usikre. Vi vet for lite om bestanden til å gi prognoser for 2008, men likevel nok til å si noe om ret-

ningen for utviklingen. For øyeblikket er gytebestanden høy, og det er relativt mye umoden hyse i bestanden. Det ser altså forholdsvis lyst ut for hysebestanden de nærmeste årene dersom den forvaltes i henhold til vedtatte regler. Ved å redusere fiskepresset på den mindre fisken kunne man likevel utnytte bestandens vekstpotensial bedre.

Etter 1950 har bestanden av nordøstarktisk hyse variert mye. I dag er bestanden på samme nivå som i topperiodene på midten av 50-tallet og begynnelsen av 70- og 90-

tallet. Nå ser det imidlertid ut som rekrutteringen og bestanden har nådd toppen.

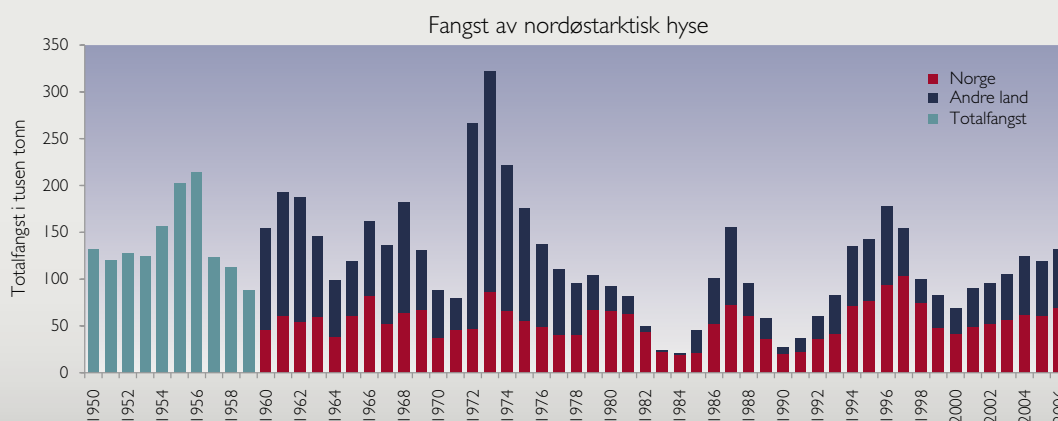
I 2006 ble hyse langs kysten nord for Stad inkludert i bestanden av nordøstarktisk hyse, fordi man ikke finner noen biologiske holdepunkter for at dette utgjør en egen kystbestand. Det er mange kilder til usikkerhet i bestandsberegningene, men usikkerheten knyttet til de urapporterte fangstene for årene 2002–2006 antas å være den største. Data fra tre ulike tokt viser en 2007-bestand som er relativt høy,

Figur 1.5.2.1

Utviklingen av relativ totalbestand for 3 år og eldre nordøstarktisk hyse for perioden 1980–2007 basert på fire ulike mål: VPA er basert på kommersielle fangsttall, mens norsk bunntål og akustikk og russisk bunntål er beregnet basert på data fra forskningstokt.

Development of the total stock biomass of 3 and older Northeast Arctic haddock for the period 1980–2007 based on four different measures: VPA is based on commercial catches, while the three others are based on different data sources from research surveys.

Figur 1.5.2.2

Utviklingen av total rapportert fangst av nordøstarktisk hyse. *Development of total reported catch of Northeast Arctic haddock.*

men mindre enn på midten av 90- tallet (Figur 1.5.2.1). Kvoterådet for 2008 ble utarbeidet på bakgrunn av fangster (som inkluderer urapporterte fangster) og observerte trender i bestanden. Dette tilsier at det bør fiskes mindre enn 130 000 tonn hyse i 2008. Rådet inkluderer da det som tidligere ble ansett som kysthyse.

Fiskeri

Sammen med Norge er det Russland som står for størstedelen av hysefangstene. Men også Færøyene, Storbritannia, Grønland, Spania, Tyskland og Frankrike fisker på bestanden (Figur 1.5.2.2). Kvoten for 2006 var på 120 000 tonn, mens den rapporterte fangsten var 131 859 tonn. Av

dette utgjorde den norske fangsten 69 273 tonn. I tillegg kommer et usikkert kvantum av overfiske som forløpig er beregnet til å være mellom 9 000 og 40 000 tonn. Totalfangsten for 2006 er dermed betraktelig høyere enn både kvoten og rådet for 2006, som var å begrense uttaket til 112 000 tonn. For 2007 var totalkvoten satt til 150 000 tonn. Totalfangsten for 2007 er ennå ikke beregnet. For 2008 er totalkvoten satt til 155 000 tonn.

Den norske fangsten av hyse tas i stor grad som bifangst i trålfisket etter torsk, men det foregår også et rettet fiskeri med line og flyteline langs Finnmarkskysten. De siste årene har den norske fangsten med line utgjort nesten like mye som trålfangstene. Det tas også en del hyse med snurrevad, og i enda mindre grad noe med garn og juksa. Fangstene fra de andre landene er hovedsakelig tatt med bunntål.

Foto: MAREANO

Hyse

Melanogrammus aeglefinus

Andre norske navn: Kolje

Familie: Torskefamilien (Gadidae)

Maks størrelse: 110 cm og 19 kg

Levetid: Maks 20 år

Leveområde: Langs kysten og i Barentshavet

Hovedgyteområde: Vestkanten av Tromsøflaket

Gytetidspunkt: Mars–juni

Føde: Rovfisk

Særtrekk: Hysa er lett kjennelig på den svarte flekken under den fremste ryggfinnen.

Nøkkeltall:

KVOTERÅD

2006: Mindre enn 112 000 tonn

2007: Mindre enn 130 000 tonn

SISTE ÅRS KVOTE, TOTAL OG NORSK

2006: Totalkvote 120 000 tonn, norsk kvote 66 800 tonn

2007: Totalkvote 150 000 tonn, norsk kvote 73 250 tonn

SISTE ÅRS FANGST, TOTAL OG NORSK

2006: Total fangst: ikke beregnet; norsk fangst: ikke beregnet

NORSK FANGSTVERDI:

Gjennomsnitt for 2000–2005 er 508 millioner kroner

Utbredelsesområde Gyteområde

Northeast Arctic Haddock

The Northeast Arctic haddock stock is in good condition. Since 1950, the stock has shown large fluctuations in abundance, and the stock is now at the same level as the peaks in the mid 50s and the beginning of the 70s and 90s. The abundance of young haddock is currently high, and the prospect for the stock is good if it is managed within the agreed regulations. A significant problem is that haddock transhipped at sea is underreported, which has been documented in recent years. The underreported landings of haddock were

estimated for the years 2002–2005 to be 5–35% of the reported landings, depending on estimation method and year. In addition, haddock is discarded at sea, but the amount is unknown. An unknown total catch is worrying and is one of the causes for the uncertainty in the assessment. We therefore know too little to provide prognoses for 2008. Despite the uncertainty, we are able to track the main trend in the stock. The advice for 2008 is that the total catch should not exceed 130,000 tonnes.

Nordøstarktisk hyse er en torskefisk som finnes langs hele kysten nord for Stad, i Barentshavet og på vestsiden av Svalbard. Veksten til hyse kan variere mye fra år til år og fra område til område, men i gjennomsnitt vokser den umodne hysen 7–9 cm per år. Den blir kjønnsmoden i 4–7-årsalderen, når den er mellom 40 og 60 cm lang. Veksten avtar med alderen. Hysen gyter spredt på dypt vann, men det viktigste gyteområdet er på vestsiden av Tromsøflaket. I tillegg er det viktige gyteområder langs kysten av Nord-Norge, langs eggakanten utenfor Møre og Romsdal samt utenfor Røstbanken og Vesterålsbankene. Gytingen er fordelt i perioden mars til juni med hovedtyngde i slutten av april. Føden til hyse avhenger av størrelsen på fisken, men består hovedsakelig av ulike typer bunndyr. Yngre fisk spiser plankton oppe i sjøen, mens eldre og større fisk spiser reker, fiskeegg og fisk. Større hyse kan også beite oppe i sjøen, og på Finnmarkskysten vil den også beite på lodde.

Hyse er en bunnfisk, men en del hyse, og da spesielt liten hyse, finnes ofte høyere oppe i vannmassene. Hyse er en topppredator og er som voksen i liten grad et byttedyr for annen fisk. Yngre hyse blir spist av for eksempel torsk, grønlandssel og vågehval. Disse fiskespiserne foretrekker likevel lodde, så i perioder med mye lodde blir det spist mindre hyse. Fra mageprøver av torsk blir det beregnet hvor mye hyse som spises av torsk, og dette tas det hensyn til i bestandsberegningene.

Den umodne fisken vandrer øst–vest hver sommer og vinter. Avstanden den vandrer øker med alderen helt fram til første gytevandring.

Det finnes mange andre hysbestander på begge sider av Nord-Atlanteren; på vestsiden langs kysten av USA nord til Newfoundland, og på østsiden fra Portugal til Island, i Skagerrak, i Nordsjøen og nord og øst til den nordøstarktiske bestanden.